

Tiedotusosasto

LEHDISTÖTIEDOTE nro 50/03

12.6.2003

Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio asiassa C-112/00

Eugen Schmidberger, Internationale Transporte und Planzüge

SE, ETTÄ ITÄVALLAN VIRANOMAISET EIVÄT KIELTÄNEET BRENNERIN MOOTTORITIELLÄ JÄRJESTETTYÄ RAUHANOMAISTA JA KESTOLTAAN RAJOITETTUA KOKOONTUMISTILAISUUTTA, EI OLE YHTEISÖN OIKEUDEN VASTAISTA

Tämän viranomaisten tekemän päätöksen, joka perustuu sananvapauden ja kokoontumisvapauden kunnioittamista koskeviin perusteisiin, ohella oli toteutettu oheistoimenpiteitä, joiden ansiosta yhteisön sisäisen kaupan vakavat häiriöt voitiin välttää

Transitforum Austria Tirol- niminen ympäristönsuojeluyhdistys järjesti 12.6.1998 - 13.6.1998 Brennerin moottoritiellä mielenosoituksen kiinnittääkseen yleisen huomion lisääntyvästä liikenteestä tällä tiellä aiheutuvaan saastumiseen ja saadakseen Itävallan viranomaiset toteuttamaan tilannetta korjaavia toimenpiteitä. Yhdistys ilmoitti 15.5.1998 mielenosoituksesta asianmukaisesti toimivaltaisille hallintoviranomaisille (Bezirkshauptmannschaft Innsbruck) sekä tiedotusvälineille, jotka välittivät tietoa eteenpäin itävaltalaisille, saksalaisille ja italialaisille tienkäyttäjille. Itävallan viranomaiset katsoivat, että kokoontumistilaisuus oli sallittu kansallisen oikeuden mukaan. Kokoontumistilaisuus järjestettiin sitten ilmoitettuna ajankohtana ja se sujui rauhallisesti. Brennerin moottoritie oli sen takia kokonaan suljettu liikenteeltä 30 tunnin ajan.

Schmidbergenin yhtiö, joka on erikoistunut Italian ja Saksan välisiin kuljetuksiin, nosti itävaltalaisissa tuomioistuimissa vahingonkorvauskanteen Itävaltaa vastaan. Se katsoi, että Itävalta on vastuussa yhteisön oikeuden vastaisesta tavaroiden vapaan liikkuvuuden rajoittamisesta. Se vaati vahingonkorvauksena 140 000 ATS:n (10 174, 20 EUR) suuruista summaa sille laskettavine korkoineen sillä perusteella, että sen viisi kuorma-autoa ei pystynyt liikennöimään neljän peräkkäisen päivän aikana (mielenosoitusta edeltävä päivä oli juhlapäivä ja kaksi mielenosoitusta seuraavaa päivää sattuivat viikonlopuksi, jonka aikana kuorma-autoja koskee periaatteessa ajokielto).

Oberlandesgericht Innsbruckin (valitustuomioistuin) mukaan asiassa on otettava huomioon yhteisön oikeuden mukaiset vaatimukset. Kyseisen tuomioistuimen mukaan on selvitettävä, onko jäsenvaltioilla velvollisuus pitää tärkeät kauttakulkureitit vapaina tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevan periaatteen takia ja meneekö tämä velvollisuus myös perusoikeuksien, kuten tässä asiassa kysymyksessä olevien sananvapauden ja kokoontumisvapauden edelle. Se kysyy yhteisöjen tuomioistuimelta muun muassa tätä.

Yhteisöjen tuomioistuin viittaa ensiksi siihen, että **tavaroiden vapaa liikkuvuus on eräs yhteisön perusperiaatteista ja että kaikki sitä koskevat rajoitukset on poistettava jäsenvaltioiden väliltä. Jos joku jäsenvaltiosta ei ole toteuttanut asianmukaisia toimenpiteitä yhteisön sisäisen kaupan rajoitusten estämiseksi silloinkin kun rajoitukset eivät johdu valtiosta, vaan yksityisten suorittamista toimista, se voidaan saattaa niistä vastuuseen** kuten kohdalla tapahtui vuonna 1997.

Yhteisöjen tuomioistuin korostaa, että tämä velvoite on erityisen tärkeä silloin kun kysymyksessä on Brennerin moottoritien kaltainen tärkeä liikenneyhteys, joka on yksi tärkeimmistä yhteyksistä Euroopan pohjoisen osan ja Pohjois-Italian välillä. Näin ollen **se, että Itävalta ei ole kieltänyt sellaista kokoontumistilaisuutta, jonka takia Brennerin moottoritie oli suljettu liikenteeltä lähes 30 tunnin ajan, on omiaan rajoittamaan tavaroiden kauppaa Euroopan unionin sisällä** ja se on periaatteessa ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa, jollei sitä voida pitää perusteltuna objektiivisen oikeuttamisperusteen takia.

Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan on sen tutkimiseksi, onko tätä vapaan liikkuvuuden rajoitusta mahdollista pitää perusteltuna, otettava huomioon se, mihin päämäärään kansalliset viranomaiset pyrkivät luvan antaessaan: tässä asiassa päämääränä oli mielenosoittajien sananvapautta ja kokoontumisvapautta koskevien perusoikeuksien kunnioittaminen, jotka on taattu Itävallan valtiosäännössä ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa ja joiden noudattamista yhteisöjen tuomioistuin valvoo. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan sellaisessa tilanteessa on verrattava kysymyksessä olevia intressejä - toisaalta sananvapauden ja kokoontumisvapauden suojaamista ja toisaalta tavaroiden vapaan liikkuvuuden turvaamista - ja määritettävä tutkittavana olevan tapauksen konkreettisten olosuhteiden perusteella, onko näiden intressien välillä oikea tasapaino.

Yhteisöjen tuomioistuin täsmentää, että nyt esillä oleva tilanne ei ole miltään osin verrattavissa siihen tilanteeseen, josta oli kysymys yhteisöjen tuomioistuimen vuonna 1997 Ranskaa vastaan antamassa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisistä koskevassa tuomiossa. Mielenosoittajat käyttivät tässä päinvastoin rauhanomaisella ja laissa säädetyllä tavalla sananvapautta ja kokoontumisvapautta koskevaa oikeuttaan, he huolehtivat siitä, että kysymyksessä olevia tienkäyttäjien kummallakin puolella rajaa varoitettiin ajoissa ja he sulkivat pelkästään yhden reitin, yhden kerran ja ainoastaan rajoitetuksi ajaksi, minkä ansiosta Itävallan viranomaiset pystyivät puolestaan välittämään tietoa edelleen tien sulkemisesta ja toteuttamaan oheistoimenpiteitä pitääkseen tieliikenteelle aiheutuvat häiriöt mahdollisimman vähäisinä (esimerkiksi kiertoreittien käyttöönottamisella). Kansallisilla viranomaisilla on katsottava olevan laaja harkintavaltia tällä alalla ja ne saivat näin ollen tämän harkintavallan huomioon ottaen perustellusti katsoa, että tällä kokoontumistilaisuudella tavoiteltua laillista tavoitetta ei olisi tässä tapauksessa voitu

1 Asia C-265/95, komissio v. Ranska, tuomio 9.12.1997 ja lehdistötiedote nro 76/97.

saavuttaa yhteisön sisäistä kauppaa vähemmän rajoittavalla toimenpiteellä. **Yhteisöjen tuomioistuin toteaa siten, että kokoontumistilaisuudelle annetun luvan yhteydessä on noudatettu oikeaa tasapainoa mielenosoittajien perusoikeuksien suojaamisen ja tavaroiden vapaan liikkuvuuden vaatimusten välillä.** Näin ollen toimivaltaiset Itävallan viranomaiset eivät ole rikkoneet yhteisön oikeutta sellaisella tavalla, jonka johdosta kyseiselle jäsenvaltiolle syntyisi vastuu vahingosta.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido yhteisöjen tuomioistuinta.

*Tämä lehdistötiedote on saatavissa yhteisöjen virallisilla kielillä.
Tuomion koko teksti on luettavissa tänään noin kello 15 yhteisöjen tuomioistuimen kotisivulta Internetissä **www.curia.eu.int**.*

Lisätietoja: Christopher Fretwell, puh. +352 4303 3355, fax +352 4303 2731

*Kuvia istunnosta on saatavilla osoitteesta "Europe by Satellite"
Euroopan komissio, Tiedotusosasto
L-2920 Luxemburg: puh: +352 4301 35177, fax +352 4301 35249
tai B-1049 Bryssel: puh: +32 2 2964106 - fax + 32 2 2965956 tai + 32 2 2301280*